

OSNOVE RAČUNOVODSTVA

prof.dr. Josipa Grbavac

Asistent: Ante Džidić

INFORMACIJE

- Literatura - ispit
 - *Belak, V. Bošnjak, Ž. i Pehar, M. (2006) Financijsko računovodstvo prema MSFI i poreznim propisima BIH/FBIH, Fircon d.o.o. Mostar.*
 - *Kothari, J. i E. Barone (2012), Financijsko računovodstvo: Međunarodni pristup, Data Staus Beograd.*
- Literatura – motivacija
 - *R.Kyiosaki i S.L.Lechter, Vodič za investiranje.*
 - http://www.zasve.net/biblioteka/Robert_Kiyosaki%20hrvatski%20prevod%20vecinom/Robert_Kiyosaki-%20Ko%20je%20uzeo%20moj%20novac.pdf
- Kontakt
 - dzidicante@hotmail.com
 - ante.dzidic@sve-mo.ba
- Konzultacije (kabinet 202)
 - ponedjeljak 17:00 - 18:00
 - petak 17:00 – 18:00

Zašto je važno učiti računovodstvo?

Over the years, Charlie and I have observed many accounting-based frauds of staggering size. Few of the perpetrators have been punished; many have not even been censured. It has been far safer to steal large sums with pen than small sums with a gun.

(Warren Buffett)

- **Ako razumijete principe teško će Vas prevariti!**
- **Ako želite biti dobar menadžer, investitor, bankar...važno je poznavati osnove računovodstva.**
- **Goethe o računovodstvu:** It is among the finest inventions of the human mind.

TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

- **BILANCA STANJA** – Što posjedujemo na određeni dan, i kako smo do toga došli?
- **BILANCA USPJEHA** – Kako smo poslovali u određenom periodu, pozitivno/negativno?
- **IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA** – kretanja gotovog novca u određenom periodu – stanje žiroračuna.
- **IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU** – promjene strukture kapitala.

BILANCA STANJA

- **Bilanca stanja** prikazuje strukturu imovine i izvora imovine na određeni dan. Sastoji se od **aktive (imovina)** i pasive (**vlasništvo nad imovinom / izvori imovine**).
- Sva imovina koja se iskazuje u aktivu se može podijeliti na tri kategorije: **stvari (oprema, strojevi)**, **novac (tekući račun)** i **prava (potraživanja)**. Sve kategorije aktive se mogu pretvoriti u novac i to : oprema preko prodaje, a potraživanja preko naplate.
- U pasivi se iskazuje vlasništvo nad imovinom tj. izvori sredstava. Ona se može podijeliti na dvije kategorije: **kapital (neto imovina)** koji pokazuje koliki dio aktive pripada poduzeću i **obveze** koje pokazuju koliki dio aktive pripada subjektima izvan poduzeća.

BILANCA STANJA - PRIMJER

6.9.2.2. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) – prikaz za menadžere

Izvještaj o financijskom položaju prikazuje imovinu, obveze i kapital na određeni dan.

Izvještaj o financijskom položaju na dan 31.12. 2010.

Aktiva	Pasiva
Dugotrajna imovina: Nematerijalna Materijalna Financijska Potraživanja dug. 	Obveze: Kratkoročne: -dobavljači - ostale Dugoročne: - Dug. krediti - ostale Banka
Kratkotrajna imovina: Novac Potraživanja Zalihe materijala Zalihe robe Ostale zalihe UKUPNO AKTIVA: 1.000.000,00	Vlasnički kapital: Upisani kapital Kapitalna dobit Rezerve Zadržana dobit Dobit tekuće godine UKUPNO PASIVA: 1.000.000,00

BILANCA USPJEHA

- **Bilanca uspjeha** (račun dobiti i gubitka) je financijski izvještaj koji prikazuje prihode i rashode te financijski rezultat ostvaren u određenom vremenskom razdoblju.
- Poslovno razdoblje može rezultirati s **dobiti/profitom** ako su prihodi veći od rashoda, ali i **gubitkom** ako su rashodi veći od prihoda.
- U slučaju kad poduzeće ostvari **dobit** tekuće poslovne godine za svotu ostvarene dobiti **povećava se vlastiti kapital**. U slučaju **gubitka smanjuje se vlastiti kapital**.

BILANCA USPJEHA

- Temeljni model **Bilance uspjeha** izgleda ovako:

RAČUN DOBITI I GUBITKA (Usluge)
PRIHODI
- RASHODI
= DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA - POREZ NA DOBITAK
= DOBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA

BILANCA USPJEHA

- Račun dobiti i gubitka - **proizvodnja**

RAČUN DOBITI I GUBITKA (Proizvodnja)
PRIHODI
- TROŠKOVI PRODANIH PROIZVODA (proizvodna vrijednost prodanih proizvoda) - OSTALI TROŠKOVI TEKUĆE GODINE
= DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA - POREZ NA DOBITAK
= DOBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA

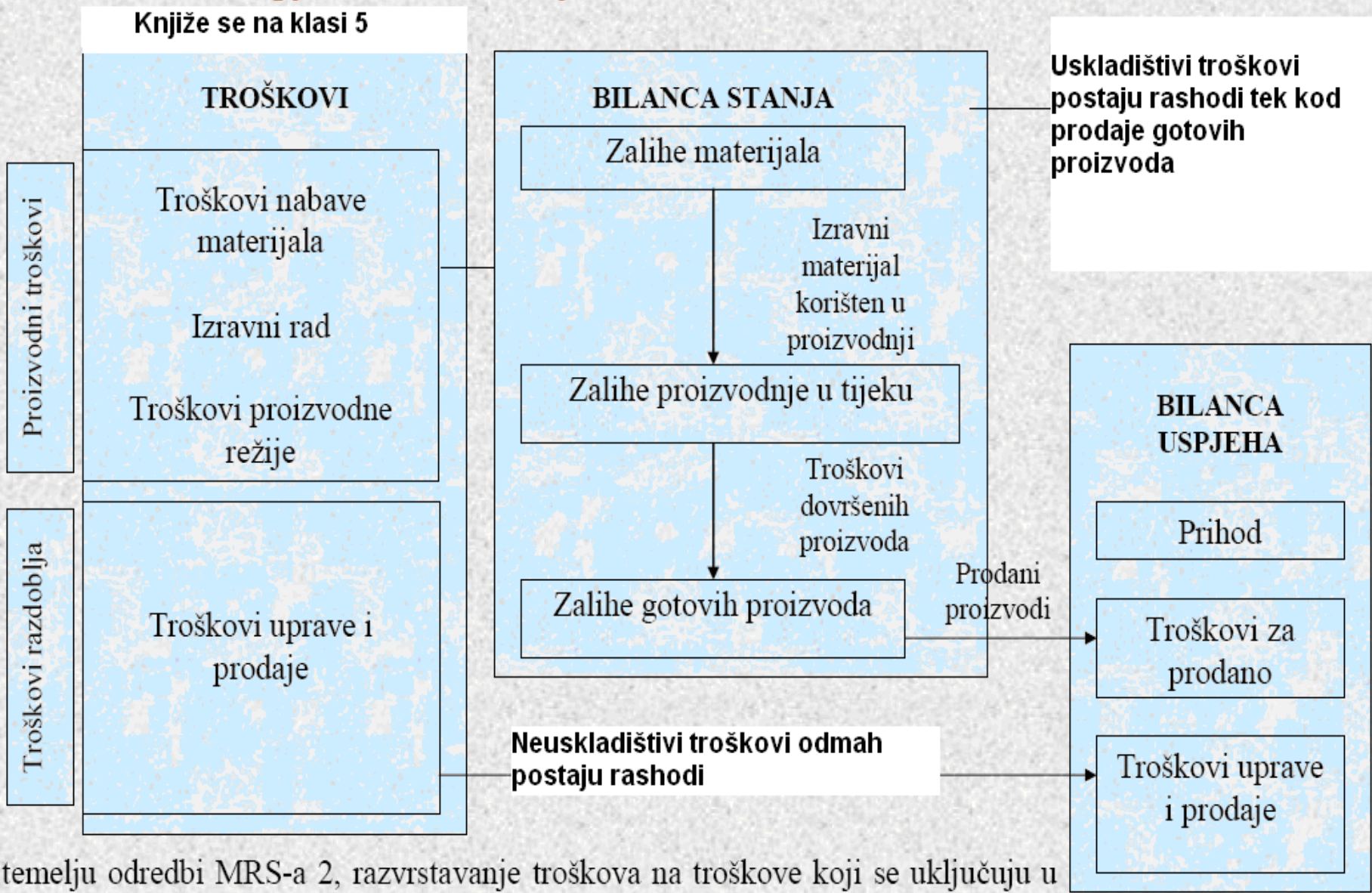
Prihodi / Priljevi novca

- Prihodi se razlikuju od priljeva novca.
- **PRIHOD** - je vrijednost koja se stiće prodajom proizvoda, robe i usluga.
- Nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza koje ima za posljedicu povećanje kapitala.
- Praktično gledano, prihod će se evidentirati na temelju ispostavljenog računa (fakture) kupcima, bez obzira što će naplata uslijediti naknadno. Dakle, za priznavanje prihoda vrijedi **načelo nastanka događaja**.
- **PRILJEV NOVCA** podrazumijeva naplatu po fakturi.

Troškovi / Rashodi / Odljevi novca

- Troškovi se razlikuju od rashoda i odljeva novca.
- **TROŠAK** se može definirati kao vrijednosni izraz žrtvovanih resursa. Mogu biti:
 - **Uskladištivi** (terete se na zalihe (imovina), ne postaju odmah rashodi)
 - **Neuskladištivi** (terete razdoblje uz kojem su nastali, odmah postaju rashodi u bilanci uspjeha)
- **RASHOD** - je vrednost koja se troši da bi se ostvario prihod. Prema tome oni su odbitna stavka od prihoda u bilanci uspjeha. Nastaju kao posljedica smanjenja imovine ili povećanja obveza. Dakle, trošak postaje rashod kada se ispuni uvjeti da se prikažu u bilanci uspjeha. Rashodi mogu biti:
 - Povezani s opstvarenim prihodom – pa se nazivaju troškovi za prodano (Cost of goods sold, a odnose se na troškove proizvodnje gotovih proizvoda ili troškovi nabave robe sadržani u zalihama gotovih proizvoda ili robe prije nego su prodani. Ti troškovi postaju rashodi u trenutku kad se dobra prodaju.
 - Nepovezani s ostvarenim prihodom – postaju odmah rashodi razdoblja u kojem su nastali. Oni su posljedica troškova uprave, prodaje i većim djelom troškova financiranja.
- **ODLJEV NOVCA** – podrazumijeva plaćanje, primjerice obveza prema dobavljaču.

Troškovi u bilanci uspjeha i bilanci stanja

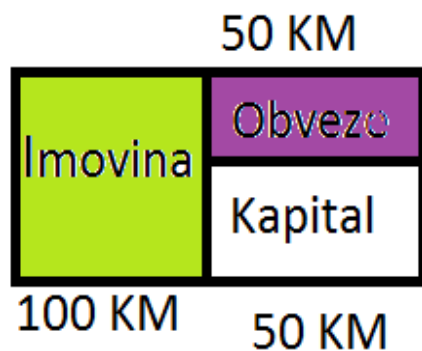

Na temelju odredbi MRS-a 2, razvrstavanje troškova na troškove koji se uključuju u zalihe proizvodnje (uskladištivi troškovi) i na troškove koje treba teretiti na rashode razdoblja u kojem su nastali (neuskladištive troškove) može se izvesti prema shemi na slici 2.

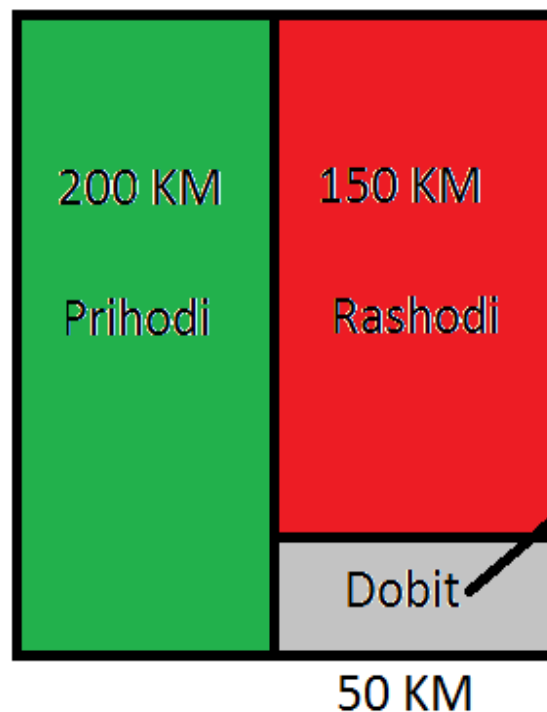
VEZA BILANCA USPJEHA – BILANCA STANJA

PRIMJER

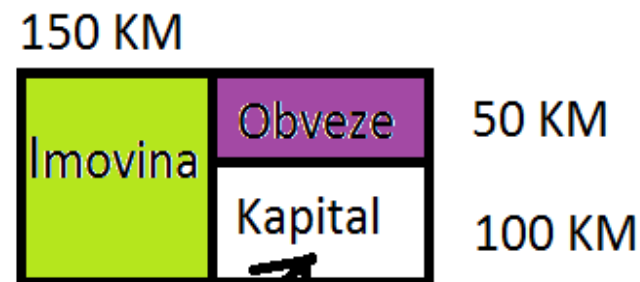
31.12.2013.
BILANCA STANJA

01.01.2013. - 31.12.2014.
BILANCA USPJEHA

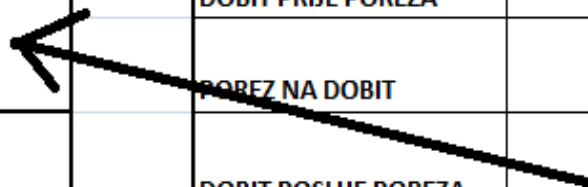

31.12.2014.
BILANCA STANJA

STANJE NA DAN 31.12.2014.			
BILANCA STANJA			
OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
OSNOVNA SREDSTVA		OBVEZE	
ZALIHE			
POTRAŽIVANJA		VLASNIČKI KAPITAL	
NOVAC			
UKUPNO AKTIVA		UKUPNO PASIVA	

ZA PERIOD OD 01.01.2014. - 31.12.2014.	
BILANCA USPJEHA	
OPIS	SVOTA
PRIHODI	
RASHODI	
DOBIT PRIJE POREZA	
POREZ NA DOBIT	
DOBIT POSLIJE POREZA	

Dva su temeljna izvora vlastitog kapitala:

- 1 iznos koji izravno ulažu ulagači i koji se zove ***uplaćeni ili temeljni kapital***,
- 2 iznos zarađen od profita (koji nije isplaćen ulagačima) i koji se zove ***zadržana zarada ili akumulirana dobit***.

Do smanjenja vlasničkog kapitala najčešće dolazi na dva načina:

1. ***povlačenjem*** novca ili druge imovine od strane vlasnika
2. ***gubicima*** iz neprofitabilnih poslovanja poduzeća.

Primjer poslovnih promjena i njihov utjecaj na bilancu stanja i uspjeha

- Poduzetnik (student) na računu ima 1.600 KM, “goodwill” od cca. 1.000.000 KM i otvorenu pozajmicu kod kolege (kredit) u iznosu od 600 KM.
- Nabavili smo knjige za 600 KM.
- Prodali smo knjige za 1.000 KM.
- Kupac nam je platio za knjige.
- Platili smo knjige dobavljaču i zatvorili dug (pozajmicu) prema kolegi.
- Sravnili smo prihode i rashode te utvrdili rezultat poslovanja.
- **Kako se ove promjene odražavaju na FI?**

SIMULACIJA BILANCE STANJA NA OSOBNOJ RAZINI

IMOVINA

- *Novac*
(*džeparac*)
- *Imidž*
goodwill
(*zgodan, lijep*
pametn)

IZVORI IMOVINE

Kapital - (koliko
vrijedimo?)

Dug(obveze)

TEMELJNA JEDNADŽBA BILANCE STANJA:

IMOVINA = IZVORI IMOVINE → IMOVINA = KAPITAL + OBVEZE

KAPITAL (NAŠA VRIJEDNOST) = IMOVINA - OBVEZE

SIMULACIJA NA OSOBNOJ RAZINI

IMOVINA

-Novac

1.600 KM

- Imidž

1.000.000KM

IZVORI IMOVINE

Kapital (1.001.000)

Dug kredit(600 KM)

IMOVINA 1.001.600 = IZVORI IMOVINE 1.001.600

KAPITAL = IMOVINA – OBVEZE = 1.001.000 KM

SIMULACIJA NA OSOBNOJ RAZINI

IMOVINA

- zalihe –knjige

600 KM

-Novac

1.600 KM

- Imidž

1.000.000KM

IZVORI IMOVINE

Kapital (1.001.000)

Dug kredit(600 KM)

*Obveza prema
dobavljaču (600 KM)*

IMOVINA 1.002.200 = IZVORI IMOVINE 1.002.200

KAPITAL = IMOVINA – OBVEZE = 1.001.000 KM

SIMULACIJA NA OSOBNOJ RAZINI

IMOVINA

- *Novac*

1.600 KM

- *Potraživanje od kupaca*

1.000 KM

- *Imidž*

1.000.000KM

IZVORI IMOVINE

Kapital (1.001.400)

Dug kredit(600 KM)

Obveza prema dobavljaču (600 KM)

IMOVINA 1.002.600 = IZVORI IMOVINE 1.002.600

KAPITAL = IMOVINA – OBVEZE = 1.001.400 KM

Povećanje kapitala = Prihod – rashod = 1000 – 600 = 400 KM

SIMULACIJA NA OSOBNOJ RAZINI

IMOVINA

- Novac
2.600 KM

- Imidž
1.000.000KM

IZVORI IMOVINE

Kapital (1.001.400)

Dug kredit(600 KM)

*Obveza prema
dobavljaču (600 KM)*

IMOVINA 1.002.600 = IZVORI IMOVINE 1.002.600

KAPITAL = IMOVINA – OBVEZE = 1.001.400 KM

SIMULACIJA NA OSOBNOJ RAZINI

IMOVINA

- Novac
1.400 KM

- Imidž
1.000.000KM

IZVORI IMOVINE

KAPITAL (1.001.400)

IMOVINA 1.001.400 = IZVORI IMOVINE 1.001.400

KAPITAL = IMOVINA – OBVEZE = 1.001.400 KM

SIMULACIJA BILANCE USPJEHA

TEMELJNI MODEL BILANCE USPJEHA	
OPIS	SVOTA
PRIHODI	1000
- RASHODI	(600)
= DOBIT PRIJE POREZA	400
- POREZA NA DOBIT (10% NA OSNOVICU)	40
= DOBIT POSLIJE POREZA	360

Obračun poreza na dobit:

Porezna osnovica = Dobit prije poreza + porezno nepriznati rashodi – porezna oslobođanja.

Porezna osnovica = $400 + 0,00 - 0,00 = 400 \text{ KM}$

Porez na dobit = $400 \times 10\% = \underline{360 \text{ KM}}$

SIMULACIJA BILANCE STANJA NA OSOBNOJ RAZINI

IMOVINA

- Novac
1.400 KM

- Imidž
1.000.000KM

IZVORI IMOVINE

KAPITAL (1.001.360)

Obveze poreza na
dobit (40 KM).

IMOVINA 1.001.400 = IZVORI IMOVINE 1.001.400

KAPITAL = IMOVINA – OBVEZE = 1.001.360 KM

T - KONTO

- **KONTO** = RAČUN, ima dvije strane:
- lijeva =duguje, desna = potražuje

D		P
	DUGUJE	POTRAŽUJE
	ZADUŽITI	ODOBRITI
	NA TERET	U KORIST
	UPLATITI	ISPLATITI
	UKNJIŽITI	ISKNJIŽITI

- **SALDO** je razlika između dugovnog i potražnog prometa na jednom kontu. Saldo je potražni ako je potražna strana veća, a dugovni ako je dugovna strana veća od potražne.

VEZA BILANCA - KONTO

RASPORED KLASA RAČUNA U BILANCI STANJA

1. BILANCA STANJA

Klase u aktivi		Klase u pasivi	
Klasa	naziv	Klasa	naziv
0	Stalna sredstva i dug. plasmani	3	Kapital
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	4	Obveze, rezerviranja i razgraničenja
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani		

Pravila knjiženja na kontima imovine i izvora imovine

IMOVINA		IZVORI IMOVINE	
D	P	D	P
POČETNO STANJE POVEĆANJE			POČETNO STANJE POVEĆANJE
	SMANJENJE	SMANJENJE	

Pravila knjiženja na kontima imovine i izvora imovine

PRAVILA EVIDENCIJE

■ DUGUJE

■ PLUS

■ POVEĆANJE

■ ZADUŽENJE

■ ULAZ

■ TEREĆENJE

■ DEBIT

POTRAŽUJE

MINUS

SMANJENJE

PRIZNANJE

IZLAZ

ODOBRENJE

CREDIT

PRAVILA KNJIŽENJA

- Povećanja imovine knjiže se na strani **DUGUJE**.
- Smanjenja imovine knjiže se na strani **POTRAŽUJE**.
- Povećanja obveza knjiže se na strani **POTRAŽUJE**.
- Smanjenja obveza knjiže se na strani **DUGUJE**.
- Povećanja prihoda knjiže se na strani **POTRAŽUJE**.
- Povećanja rashoda knjiže se na strani **DUGUJE**.
- Troškovi se uvijek knjiže **DUGOVNO**.

T-KONTO - SALDIRANJE

Novac			Novac	
S ^o 10	30		S ^o 30	
50				
60	30			
	30 S ^o	→		
60	60			

STORNIRANJE

- Storniranje je poništavanje pogrešno proknjižene stavke, a može biti:

1 **Crveno**

D 202 kupci u zemlji P

1100

1100

2 **Crno** (kontra strana)

D 202 kupci u zemlji .

1100

1100

KOREKTIVNA KONTA –ISPRAVKA VRIJEDNOSTI

- Korektivna konta služe za “**neopipljivo**” **smanjenje vrijednosti** na određenom kontu.
- **Primjeri:**
 - Ispravka vrijednosti stalnih sredstava – amortizacija
 - RUC (marža) u veleprodaji, maloprodaji
 - Ispravaka vrijednosti potraživanja od kupaca (utužena potraživanja)

AMORTIZACIJA

- Ukupan trošak nabave raspoređuje se na broj godina vijeka trajanja.
- Za potrebe obračuna amortizacije potrebno je izračunati godišnju stopu amortizacije i godišnji iznos amortizacije.
- Stopa amortizacije = $100 / \text{vijek trajanja}$
- God. iznos amortizacije = osnovica (trošak nabave) x stopa amortizacije.
- Iznos amortizacije se knjiži na trošak te na ispravku vrijednosti kao protustavku.

BRUTO BILANCA

- **BRUTO BILANCA** iskaz je knjiženja svih računa u bilanci stanja i bilanci uspjeha.
- Ravnoteža postoji poslije svake promjene kada se bilanca stanja i bilanca uspjeha promatraju zbirno tj. **AKTIVA + RASHODI = PASIVA + PRIHODI.**
- To znači da kada je aktiva veća od pasive, tada su rashodi manji od prihoda, i obrnuto, kada je pasiva veća od aktive, tada su rashodi veći od prihoda.

CJELOKUPNA SLIKA – PRIMJER

BRUTO BILANCA

BILANCA STANJA - KONTA

AKTIVA		PASIVA	
Zalihe		Obveze - kredit	
(1) 600	600 (2)	600	600 :S
S:0,00			0,00 :S
Potraživanja od kupca		Obveze dobavljač	
(2) 1000	1000 (3)	(4) 600	600 (1)
S:0,00			0,00 :S
Novac		Kapital	
S: 1600	1.200. 00 (4)		1.001.000 :S
(3) 1000			360 (6)
S:1.400			1.001.360 S:
Goodwill		Obveze za porez na dobit	
1.000.000			40 (6)
S:1.000.000			

BILANCA USPJEHA - KONTA

Rashod - N.V.P.R.		Prihod od prodaje	
(2)600	600 (5)	(5) 1.000	1.000 (2)
Obračun rezultata		Dobit prije poreza	
(5) 600	1.000 (5)	(6) 400	400 (5)
(5) 400	400 (5)		
		Dobit poslje poreza	
			360 (6)

STANJE NA DAN 31.12.2014.

BILANCA STANJA

OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
ZALIHE	-	OBVEZE	40,00
POTRAŽIVANJA	-		
NOVAC	1.400,00	VLASNIČKI KAPITAL	1.001.360,00
GOODWILL	1.000.000,00		
UKUPNO AKTIVA	1.001.400,00	UKUPNO PASIVA	1.001.400,00

REZULTAT ZA PERIOD 01.01.2014. - 31.12.2014.

BILANCA USPJEHA

OPIS	SVOTA
PRIHODI	1.000
RASHODI	600
DOBIT PRIJE POREZA	400
POREZ NA DOBIT	40
DOBIT POSLIJE POREZA	360

Javno preduzeće
ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE
d.d. - Sarajevo

Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo
Identifikacioni PDV broj: 200225150005
Reg. broj: UF/I-392/04 Kantonalni sud Sarajevo

Podružnica: Elektrodistribucija SARAJEVO
Odjeljenje OIN NOVO SARAJEVO, Zmaja od Bosne, 49
ID broj: 4200225150030, Transakcijski račun: 1549212004440975
Besplatni telefon: 080020129
www.elektroprivreda.ba

Aluminij d.d. Mostar
Bačevići bb

3 RAČUN za električnu energiju

Broj računa: 402-010866-02015
Obračunski period: 08.01.2015 - 05.02.2015.
Mjesto izdavanja računa: Sarajevo
Datum izdavanja računa: 10.02.2015.
Datum očitavanja: 05.02.2015.
Datum dospjeća: 20.02.2015.
Kategorija: Domaćinstvo
Tarifna grupa: D-2

FAKTURA

Šifra potrošača: 402D10866
Ugovor broj: 402-216-25029/14/2014

Mjerno mjesto (MM): 4144201
Mjerni uređaj: 8051994
ROH: 173
VT: 42408
OH: 50
TP: 4115
MT: 18639
Adresa MM: Ulica bb.
Obračunska konstanta:

Šifra	Vrsta stavke	Jedin. mjere	Količina	Cijena	IZNOS (KM)
	ELEKTRIČNA ENERGIJA				5,91
0	Obračunata energija VT	kWh	22	0,0829	1,82
0	Obračunata energija MT	kWh	25	0,0415	1,04
4	Mjerno mjesto	kom	1	3,0500	3,05
	MREŽARINA				4,70
40	Obrač. energija - mrežarina VT	kWh	22	0,0853	1,88
40	Obrač. energija - mrežarina MT	kWh	25	0,0426	1,07
44	Mjerno mjesto - mrežarina	kom	1	1,7500	1,75
	OBNOVLJIVI IZVORI				0,05
6	Naknada za obnovljive izvore	kWh	47	0,0010	0,05
	ZAJEDNIČKA TROŠILA				1,78
3	Zajedničko trošilo: Stabla rasvjeta				1,33
3	Zajedničko trošilo: Hidrofor				0,45

Iznos računa bez PDV-a: **10.000 KM**
PDV (17%): **1.700 KM**
Ukupno (iznos računa s PDV-om) **11.700 KM**

Trošak el. energije
Potraživanja za ul. PDV
Obveze prema
dobavljačima

Trošak el. energije

10.000 KM

Potraživanja za ul. PDV

1.700 KM

Obveze prema
dobavljačima

11.700 KM

AKTIVA

PASIVA

KNJIŽENJA

ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE
d.d. - Sarajevo

Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo
Identifikacioni PDV broj: 200225150005
Reg. broj: UF/I-392/04 Kantonalni sud Sarajevo

Odjeljenje OIN NOVO SARAJEVO, Zmaja od Bosne, 49
ID broj: 4200225150030, Transakcijski račun: 1549212004440975
Besplatni telefon: 080020129
www.elektroprivreda.ba

Aluminij d.d. Mostar
Bačevići bb

RAČUN za električnu energiju

Broj računa: 402-010866-02015
Obračunski period: 08.01.2015 - 05.02.2015.
Mjesto izdavanja računa: Sarajevo
Datum izdavanja računa: 10.02.2015.
Datum očitavanja: 05.02.2015.
Datum dospjeća: 20.02.2015.
Kategorija: Domaćinstvo
Tarifna grupa: D-2

FAKTURA

Šifra potrošača: 402D10866
Ugovor broj: 402-216-25029/14/2014

Mjerno mjesto (MM): 4144201
Mjerni uređaj: 8051994
ROH: 173 OH: 50 TP: 4115 Adresa MM: Ulica bb.
VT: 42408 MT: 18639 Obračunska konstanta:

Šifra	Vrsta stavke	Jedin. mjere	Količina	Cijena	IZNOS (KM)
	ELEKTRIČNA ENERGIJA				5,91
0	Obračunata energija VT	kWh	22	0,0829	1,82
0	Obračunata energija MT	kWh	25	0,0415	1,04
4	Mjerno mjesto	kom	1	3,0500	3,05
	MREŽARINA				4,70
40	Obrač. energija - mrežarina VT	kWh	22	0,0853	1,88
40	Obrač. energija - mrežarina MT	kWh	25	0,0426	1,07
44	Mjerno mjesto - mrežarina	kom	1	1,7500	1,75
	OBNOVLJIVI IZVORI				0,05
6	Naknada za obnovljive izvore	kWh	47	0,0010	0,05
	ZAJEDNIČKA TROŠILA				1,78
3	Zajedničko trošilo: Stubina rasvjeta				1,33
3	Zajedničko trošilo: Hidrofor				0,45

Iznos računa bez PDV-a: **10.000 KM**
PDV (17%): **1.700 KM**
Ukupno (iznos računa s PDV-om) **11.700 KM**

Prihod od prodaje
Obveze za PDV
Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca

11.700 KM

Obveze za PDV

1.700 KM

Prihod od prodaje

10.000 KM

KNJIŽENJA

AKTIVA

PASIVA

Izračun temeljnog kapitala

Imovina = obveze + kapital

Imovina = obveze + kapital + dobit

Kapital = imovina – obveze - dobit

Imovina = obveze + kapital

Imovina = obveze + kapital - gubitak

Kapital = imovina – obveze + gubitak

Primjer gubitak

Konto	Naziv računa	Iznos
0210	Zgrade uprave i administracije	60.000
0211	Tvorničke zgrade	150.000
0221	Strojevi u pogonima i radionicama	90.000
0222	Uredska oprema	7.500
0219	Ispravak vrijednosti građ. Objekata	91.500
0229	Ispravak vrijednosti strojeva	50.000
0239	Ispravak vrijednosti uredske opreme	3.520
10100	Zalihe sirovina i materijala	23.000
2000	Žiro račun	35.000
2110	Potraživanja od kupaca	30.000
2191	Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	3.000
4130	Dugoročni bankovni krediti	40.000
4500	Obveze za neto plaće	2.000
4510	Obveze za porez na dohodak	100
4520	Obveze za doprinose iz plaća i na plaće	1.280
350	Akumulirani (zadržani) gubitak	3.100
300	Upisani temeljni kapital	

Izračun temeljnog kapitala – primjer gubitak

- **Kapital = imovina – ispravke vrijednosti -
obveze + gubitak**
- **Temeljni kapital = 395.500-148.020-
43.380+3.100 = 207.200 KM.**

Primjer dobitak

Primjer 3. Stanje na kontima imovine i izvora imovine (pasive) poduzeća:

Konto	Naziv računa	Iznos
0210	Zgrade uprave i administracije	100.000
0222	Uredska oprema	15.000
0219	Ispravak vrijednosti građ.objekata	70.000
0239	Ispravak vrijednosti uredske opreme	3.500
10100	Zalihe sirovina i materijala	25.000
2000	Žiro račun	35.000
2110	Potraživanja od kupaca	20.000
2191	Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	5.000
4130	Dugoročni bankovni krediti	50.000
4500	Obveze za neto plaće	3.000
4510	Obveze za porez na dohodak	500
4520	Obveze za doprinose iz plaća i na plaće	1.000
350	Akumulirani (zadržani) dobitak	10.0000
300	Upisani temeljni kapital	

Izračun temeljnog kapitala

- **Kapital = imovina – ispravke vrijednosti - obveze + gubitak**

Kapital = 52.500 KM

BILANČNE PROMJENE

- U poslovnom procesu javljaju se različite poslovne transakcije koje utječu na stanje i strukturu imovine i njenih izvora. U tom smislu postoje četiri temeljne bilančne promjene koje se javljaju kao posljedica određenih transakcija i to:
 - *1) povećanje aktive i pasive za isti iznos;*
 - *2) promjene u strukturi aktive (zbroj aktive i pasive se ne mijenja);*
 - *3) smanjenje aktive i pasive za isti iznos.*
 - *4) promjene u strukturi pasive (zbroj aktive i pasive se ne mijenja);*

Primjer 1.

Oprema	50.000	Kapital	115.000
Isp. vrijed. Opreme	10.000		
Zalihe materijala	30.000	Dugoročni krediti	90.000
Zalihe gotovih proizvoda	50.000	Dobavljači	20.000
Potraživanja od kupaca	30.000	Obveze za poreze	10.000
Žiroračun	85.000		
Ukupno aktiva	235.000	Ukupno pasiva	235.000

1. Putem žiroračuna podmirene su obveze prema dobavljaču i obveze za poreze. Istodobno, otplaćen je dio dugoročnog bankovnog kredita u iznosu 45.000.
2. Naplaćeno je potraživanje od kupaca u iznosu 20.000 KM.
3. Kupljen je (i uskladišten) materijal i primljena faktura dobavljača na 40.000 KM.
4. Fakturu prema dobavljaču materijala podmirila je banka iz kratkoročnog kredita.
5. Materijal u vrijednosti 30.000 izdan je u proizvodnju. Cjelokupna proizvodnja je završena i predana na zalihe gotovih proizvoda.
6. Prodani su gotovi proizvodi raznim kupcima za 80.000. Cijena proizvodnje prodanih proizvoda iznosi 40.000.

BILANCA B1

Oprema	50.000	Kapital	115.000
Isp. vrijed. Opreme	10.000		
Zalihe materijala	30.000	Dugoročni krediti	45.000
Zalihe gotovih proizvoda	50.000		
Potraživanja od kupaca	30.000		
Žiroračun	10.000		
Ukupno aktiva	160.000	Ukupno pasiva	160.000

Bilančna promjena: *smanjenje aktive i pasive za isti iznos*

<i>Aktiva</i>		<i>Pasiva</i>	
<i>Žiro račun</i>		<i>Obveze za poreze</i>	<i>Dobavljači</i>
<u>So</u> 85.000	75.000 (1)	(1) 10.000	10.000 <u>So</u>
			<i>Dugoročni kredit</i>
			(1) 45.000
			90.000 <u>So</u>

BILANCA B2

Oprema	50.000	Kapital	115.000
Isp. vrijed. Opreme	10.000		
Zalihe materijala	30.000	Dugoročni krediti	45.000
Zalihe gotovih proizvoda	50.000		
Potraživanja od kupaca	10.000		
Žiroračun	30.000		
Ukupno aktiva	160.000	Ukupno pasiva	160.000

Bilančna promjena: *promjene u strukturi aktive*

<i>Aktiva</i>		<i>Pasiva</i>	
Žiro račun			
Sg	10.000		
(2)	20.000		
Potraživanja od kupaca			
Sg	30.000	20.0000 (2)	

BILANCA B3

Oprema	50.000	Kapital	115.000
Isp. vrijed. Opreme	10.000		
Zalihe materijala	70.000	Dugoročni krediti	45.000
Zalihe gotovih proizvoda	50.000	Dobavljači	40.000
Potraživanja od kupaca	10.000		
Žiroračun	30.000		
Ukupno aktiva	200.000	Ukupno pasiva	200.000

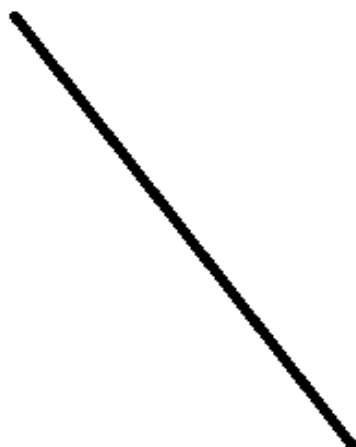
Bilančna promjena: *povećanje aktive i pasive za isti iznos*

<i>Aktiva</i>		<i>Pasiva</i>	
<i>Zalihe materijala</i>		<i>Dobavljači</i>	
<u>So</u>	30.000		
(3)	40.000		40.000 (3)

BILANCA B4

Oprema	50.000	Kapital	115.000
Isp. vrijed. Opreme	10.000		
Zalihe materijala	70.000	Dugoročni krediti	45.000
Zalihe gotovih proizvoda	50.000	Kratkoročni krediti	40.000
Potraživanja od kupaca	10.000		
Žiroračun	30.000		
Ukupno aktiva	200.000	Ukupno pasiva	200.000

Bilančna promjena: *promjene u strukturi pasive*

<i>Aktiva</i>	<i>Pasiva</i>			
	<i>Dobavljači</i>			
	<table><tr><td>(4)</td><td>40.000</td><td>40.000</td><td><u>So</u></td></tr></table>	(4)	40.000	40.000
(4)	40.000	40.000	<u>So</u>	
	<i>Kratkoročni krediti</i>			
	<table><tr><td></td><td>40.000</td><td>(4)</td></tr></table>		40.000	(4)
	40.000	(4)		

□

BILANCA B5

Oprema	50.000	Kapital	115.000
Isp. vrijed. Opreme	10.000		
Zalihe materijala	40.000	Dugoročni krediti	45.000
Zalihe gotovih proizvoda	80.000	Kratkoročni krediti	40.000
Potraživanja od kupaca	10.000		
Žiroračun	30.000		
Ukupno aktiva	200.000	Ukupno pasiva	200.000

Bilančna promjena: *promjene u strukturi aktive*

<i>Aktiva</i>		<i>Pasiva</i>	
Zalihe materijala			
<u>Sq</u>	70.000		
	30.000 (5)		
Zalihe gotovih proizvoda			
<u>Sq</u>	50.000		
(5)	30.000		

BILANCA B6

Oprema	50.000	Kapital	115.000
Isp. vrijed. Opreme	10.000	Dobit	40.000
Zalihe materijala	70.000	Dugoročni krediti	45.000
Zalihe gotovih proizvoda	40.000	Kratkoročni krediti	40.000
Potraživanja od kupaca	90.000		
Žiroračun	30.000		
Ukupno aktiva	240.000	Ukupno pasiva	240.000

Bilančna promjena: *povećanje aktive i pasive za isti iznos*

<i>Aktiva</i>		<i>Pasiva</i>	
<i>Zalihe gotovih proizvoda</i> Sg 80.000 40.000 (6)		<i>Dobit</i> 40.000 (6)	
<i>Potraž. od kupaca</i> Sg 10.000 (6) 80.000			

BILANCA USPJEHA - PRIMJER

I. Sačiniti bilancu uspjeha (R D/G) na temelju sljedećih podataka:

• prihodi	100.000
• troškovi za prodano	60.000
• troškovi razdoblja	25.000
• porezno nepriznati rashodi	10.000
• porezna oslobođanja	3.000
• stopa poreza na dobit	10%

Bilanca uspjeha (Račun D/G)	
Prihodi	100.000
– Troškovi za prodano (rashodi)	
	60.000
– Troškovi razdoblja	
	25.000
= Dobit prije poreza	
	15.000
– Porez na dobit	
	2.200
= Dobit poslije poreza	
	12.800

Obračun poreza na dobit:

Porezna osnovica = Dobit prije poreza + porezno nepriznati rashodi – porezna oslobođanja

$$\text{Porezna osnovica} = 15.000 + 10.000 - 3.000 = 22.000$$

$$\text{Porez na dobit} = 22.000 \times 30\% = \underline{\underline{2.200}}$$

BILANCA USPJEHA – PRIMJER 2

Sačiniti bilancu uspjeha (R D/G) ako prihodi iznose 80.000. Ostali podaci su isti kao u primjeru br. 1.

Bilanca uspjeha (Račun D/G)	
Prihodi	80.000
- Troškovi za prodano (rashodi)	60.000
- Troškovi razdoblja	25.000
= Gubitak prije poreza	5.000
+ Porez na dobit	200
= Gubitak	5.200

***Porezna osnovica** = Dobit prije poreza + porezno nepriznati rashodi – porezna oslobađanja*

Porezna osnovica = $-5.000 + 10.000 - 3.000 = 2.000$

Porez na dobit = $2.000 \times 10\% = \underline{200}$

BILANCA USPJEHA

- **III. Izračunati financijski rezultat poslovanja ako su poznati sljedeći podaci:**
- prihod 0
- uskladištivi troškovi 50.000
- neuskladištivi troškovi 20.000
- *Financijski rezultat je gubitak u iznosu 20.000, tj. u visini neuskladištivih troškova (koji postaju rashodi razdoblja u kojem su nastali), dok uskladištivi troškovi u cijelosti ostaju u bilanci stanja, budući da se nije dogodila prodaja.*

NOVAC NA ŽIRORAČUNU I U BLAGAJNI (RAZRED 2)

- Najveći dio plaćanja među poduzetnicima obavlja se bezgotovinski – preko Ž-R
- Ž-R – broj pod kojim banka vodi transakcije tj. priljeve i odljeve nekog subjekta
- Za usluge transakcija s novcem – banka naplaćuje određenu naknadu (proviziju)
- Svaki dan kada je bilo promjena na računu banka izvještava klijenta ispostavljanjem dnevnog izvadka sa Ž-R

Primjer: Knjiženje izvataka s Ž-R - dnevnik

Izvadak o promjenama i stanju na žiro računu broj 20 od 15.9.2012. sadrži informacije o sljedećim novčanim transakcijama:

- kupac je uplatio iznos od	22.000,00
- naplaćeno je potraživanje od kupca u sporu (prethodno otpisano)	8.000,00
- banka je doznačila iznos odobrenog kratkoročnog kredita od	20.000,00
UKUPNI DNEVNI PRILJEV:	<u>50.000,00</u>
- plaćena je obveza prema dobavljaču za nabavljenu robu	14.000,00
- plaćena su bankovne naknade	100,00
- plaćena je rata dugoročnog kredita	9.000,00
- plaćena je premija osiguranja imovine	6.500,00
- plaćena je obveza za PDV	8.400,00
UKUPNI DNEVNI ODLJEV:	<u>38.000,00</u>
PRETHODNO STANJE SREDSTAVA NA RAČUNU:	7.000,00
NOVO STANJE SREDSTAVA NA RAČUNU:	19.000,00

Proknjižiti izvadak sa žiro računa br. 20 kroz dnevnik.

NOVAC NA ŽIRORAČUNU I U BLAGAJNI (RAZRED 2)

- Gotovinski platni promet obavlja se preko blagajne.
- Pod gotovinskim plaćanjem podrazumijevamo: izravnu predaju gotovog novca jedne osobe drugoj, uplata gotovog novca jedne osobe na račun druge osobe koji se vodi u ovlaštenoj organizaciji i isplata gotovog novca s računa jedne osobe koji se vodi u ovlaštenoj organizaciji drugoj osobi.

NOVAC NA ŽIRORAČUNU I U BLAGAJNI (RAZRED 2)

- Problematika gotovinskog plaćanja između pravnih lica uređena je važećim propisima u FBiH (**Uredba o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem**).
- Temeljno načelo koje regulira ovu oblast podrazumijeva da **gotovinsko plaćanje treba vršiti samo za tekuće izdatke, a ne za redovno poslovanje** (putni nalozi, rashodi za prijevoz, nabava sitnog materijala...)
- Ograničenje za gotovinske isplate vezano je isključivo za isplate fizičkim licima koje su oporezive sa porezom na dohodak. Sve ostalo **što nije oporezivo sa porezom na dohodak se može isplaćivati u gotovom novcu**.

ISPRAVE U BLAGAJNIČKOM POSLOVANJU

- Isprave u blagajničkom poslovanju su:
 - 1) Blagajnička uplatnica
 - 2) Blagajnička isplatnica
 - 3) Blagajnički izvještaj
- **Blagajničko izvješće** (knjiga blagajne, blagajnički dnevnik) sastavlja se kronološkim redom nastanka svih blagajničkih uplatnica i isplatnica u razdoblju za koje se on sastavlja.

Primjer blagajničke isplatnice / uplatnice

Blagajnička isplatnica br. 34

Datum: 04.07.2015.

Iznos: 1,428.50 HRK

Partner: Protel d.o.o.

OIB ili PDV ID: 29856707543

Svrha: Za kupljenu robu

Blagajnik:

Pečat:

Primatelj:

[illegible]

Primjer bankovnog izvoda

U N I O N BANKA DD SARAJEVO
71000 SARAJEVO
DUBROVAČKA 6

IZVJEŠTAJ BROJ: 0005
O PROMJENAMA I STANJU SREDSTAVA
NA DAN: 23.05.2014

STRANA: 0001

PARTIJA: 1020500000112809

NAZIV: FEDERACIJA BIH FEDERALNO MINISTARSTVO FIDONAT.RN.ZA POMOĆ

RAČUN: 5301110851 ADRESA: 71000 SARAJEVO MEHMEDA SPAHE 5

RED BROJ	REFERENCA	OPIS PROMJENE :NALOGODAVAC/KORISNIK	KM DUGUJE	KM POTRAŽUJE
00001.	0035015556 2305	00011 DM SAT TV HOLDING CENTER DOO POZAREVAC-	0,00	35.185,38
00002.	0050015468 2305	182 ZA POMOC STRADALIM U POPLAVAMA CMEHMEDA SPAHE	0,00	10.000,00
00003.	0050000565 2305	. DONACIJA POPLAVE 2014, FEDERACIJA BIH	0,00	4.396,67

U knjigovodstvu gospodarskog društva naplata potraživanja od kupaca knjiži se **dugovno** na žiroračun. Na bankovnom izvodu uplata na račun obveznika knjižena je **potražno** jer to s aspekta banke predstavlja obvezu prema gospodarskom društvu po tekućem – žiro računu.

Prijelazni žiro račun

- Kad korespondiraju dva novčana konta (kao što su žiro-račun i blagajna), pri knjiženju njihova odnosa upotrebljava se jedan pomoćni, odnosno privremeni konto koji se zove **Žiro-račun prijelazni konto**.
- Pomoćni konto potreban je stoga što se blagajna zaključuje pomoću svoje autonomne dokumentacije i u trenutku njena zaključivanja nije potvrđeno je li podignut, odnosno položen novac na žiro-račun.
- Stoga se odnos blagajne sa žiro-računom prvo knjiži na žiro-računu prijelazni konto (jednako kao da je u pitanju i žiro-račun). Kako se žiro-račun knjiži temeljem dnevnih izvadaka sa žiro-računa, on se knjiži po primitku izvatka i povezuje knjiženjem sa žiro-računom prijelaznim kontom.
- **Žiro-račun prijelazni konto na datum bilance ne smije imati saldo.** Ako se saldo ipak pojavi, znači da neki izvadak nije proKMjižen ili da je jednostavno negdje u KMjiženju nastala pogreška koju treba ispraviti.

ZALIHE SIROVINA I MATERIJALA (razred 1)

- ***Obračun utroška materijala po metodi FIFO:***
- Temelji se na fizičkom tijeku ulaza, zalihe materijala koje su ranije nabavljene prve se po redoslijedu terete na troškove ili rashode

Datum	ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA			BILANCA	
	Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Vrijednost
01.01.	1.000	110,00	110.000,00				1.000	110.000,00
25.01.	1.200	115,00	138.000,00				2.200	248.000,00
10.03.	1.800	120,00	216.000,00				4.000	464.000,00
20.03.				1.000	110,00	110.000,00		
				1.200	115,00	138.000,00		
				1.000	120,00	120.000,00		
				3.200	---	368.000,00	800	96.000,00

ZALIHE SIROVINA I MATERIJALA (razred 1)

- ***Obračun utroška materijala po metodi FIFO:***

Temelji se na pretpostavci da će obračun utroška ili prodaje zaliha biti izračunan po prosječnoj ponderiranoj cijeni zaliha.

Datum	ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA			BILANCA	
	Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Vrijednost
01.01.	1.000	110,00	110.000,00				1.000	110.000,00
25.01.	1.200	115,00	138.000,00				2.200	248.000,00
10.03.	1.800	120,00	216.000,00				4.000	464.000,00
20.03.				3.200	118,00	371.200,00	800	92.800,00

Primjer 1 - proizvodnja

0210	Zgrade uprave i administracije	70.000,00
0211	Tvorničke zgrade	160.000,00
0221	Strojevi u pogonima i radionicama	100.000,00
0222	Uredska oprema	8.500,00
0219	Ispravak vrijednosti građevinskih objekata	101.500,00
0290	Ispravak vrijednosti strojeva	60.000,00
02991	Ispravak vrijednosti uredske opreme	4.520,00
10100	Zalihe sirovina i materijala (250 kom. po 50,00 KM mat. «M1» i 175 kom. po 60,00 KM mat. «M2»)	23.000,00
2000	Žiro račun	55.000,00
2050	Glavna blagajna	8.000,00
2110	Potraživanja od kupaca za prodane proizvode	40.000,00
2191	Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	4.000,00
4130	Dugoročni bankovni krediti	50.000,00
350	Akumulirani (zadržani) gubitak	5.200,00
300	Upisani temeljni kapital	

ZALIHE SIROVINA I MATERIJALA (razred 1)

M1

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
250	50,00	12.500,00	250	50,00	12.500,00
400	51,00	20.400,00	250	51,00	12.750,00
100	52,00	5.200,00			
750		38.100,00	500		25.250,00

M2

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
175	60,00	10.500,00	175	60,00	10.500,00
250	62,00	15.500,00	175	62,00	10.850,00
75	64,00	4.800,00			
500		30.800,00	350		21.350,00

Obračun utroška po metodi FIFO:

$$M1+M2 = 25.250,00 + 21.350,00 = 46.600,00$$

ZALIHE SIROVINA I MATERIJALA (razred 1)

M1

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost			
250	50,00	12.500,00	PPC = $38.100,00 / 750 = 50,80$ $500 \times 50,80 = \mathbf{25.400,00}$		
400	51,00	20.400,00			
100	52,00	5.200,00			
750		38.100,00			

M2

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost			
175	60,00	10.500,00	PPC = $30.800,00 / 500 = 61,60$ $350 \times 61,60 = \mathbf{21.560,00}$		
250	62,00	15.500,00			
75	64,00	4.800,00			
500		30.800,00			

Obračun utroška po metodi WAC:

$$\mathbf{M1 + M2 = 25.400,00 + 21.560,00 = 46.960,00}$$

ZALIHE SIROVINA I MATERIJALA (razred 1)

M1

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
150	51,00	7.500,00	100	51,00	5.100,00
100	52,00	5.200,00			
150	53,00	5.950,00			
400		20.800,00	100		5.100,00

M2

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
75	62,00	4.650,00	75	62,00	4.650,00
75	64,00	4.800,00	25	64	1.600,00
150	65,00	9.750,00			
300		19.200,00	100		6.250,00

Obračun utroška po metodi FIFO:

$$M1+M2 = 5.100,00 + 6.250,00 = 11.350$$

ZALIHE SIROVINA I MATERIJALA (razred 1)

M1

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost			
250	50,80	12.700,00	PPC = $20.650,00 / 400 = 51,63$ $100 \times 51,63 = \mathbf{5.163,00}$		
150	53,00	7.950,00			
400		20.650,00			

M2

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost			
150	61,60	9.240,00	PPC = $18.990,00 / 300 = 63,30$ $100 \times 63,30 = \mathbf{6.330,00}$		
150	65,00	9.750,00			
300		18.990,00			

Obračun utroška po metodi WAC:

$$\mathbf{M1 + M2 = 5.163,00 + 6.330,00 = 11.493,00}$$

Razred 0 – Stalna sredstva

*0210 - Zgrade uprave i
administracije*

S: 70.000,00

0211 - Tvorničke zgrade

S: 160.000,00

*0221 - Strojevi u pogonima i
radionicama*

S: 100.000,00

0222 - Uredska oprema

S: 8.500,00

0219 – IV Građ. objekata

101.500,00 :S

1.400 (6)

3.200 (6)

0290 – IV Strojeva

60.000,00 :S

12.000 (6)

02991 – IV Oprema

4.520,00 :S

1.700 (6)

Razred 1 - Zalihe

10100 – Zalihe sirovina i

mat.

S: 23.000,00

(2) 35.900

(3) 10.000

(8) 17.700

46.960 (5)

11.493 (11)

110 – Proizvodnja u tijeku

(15) 19.546,60

120 – Gotovi proizvodi

(16) 26.062,17

Razred 2 – Novac i potraživanja

2000 – Žiro račun

S: 55.000,00	
(1) 30.000	

2050 – Glavna blagajna

S: 8.000,00	5.000 (4)
	800 (10)

2110 – Potraživanja od kupaca

S: 40.000,00	30.000 (1)
(14) 78.390	

2191 – IV potraživanja od kup.

	4.000,00 :S
--	--------------------

270 – Ulazni PDV

(2) 6.103	
(3) 1.700	
(7) 646	
(7) 170	
(7) 68	
(7) 34	
(8) 3.009	

2320 – Akontacija za služb. put

(4) 5.000	5.000 (10)
-----------	------------

Razred 3 - Kapital

350 – Akumulirani gubitak

S: 5.200,00

300 – Upisani kapital

249.680 :S

Razred 4 - Obveze

4130 – Dug. Bankovni kredit

50.000,00 :S

432 – Obveze prema dobavljačima

42.003 (2)

11.700 (3)

4.446 (7)

1.170 (7)

468 (7)

585 (7)

234 (7)

20.709 (8)

4700 – Izlazni PDV

11.390 (14)

4500 – Obveze za neto plaće

12.000 (9)

4.000 (9a)

4510 – Obveze za poreze

600 (9)

200 (9a)

4520 – Obveze za doprinose

7.680 (9)

2.560 (9a)

Razred 5 - Uskladištivi troškovi

5110 – Trošak sirovina i materijala

(5) 46.960	58.453 (12)
(11) 11.493	

54010 – Amort. tvorničkih zgrada

(6) 3.200	3.200 (12)
-----------	------------

54020 – Amortizacija strojeva

(6) 12.000	12.000 (12)
------------	-------------

5120 – Trošak el. energije u proizvodnji

(7) 3.800	3.800 (12)
-----------	------------

5200 – Trošak plaća u proizvodnji

(9) 20.280	20.280 (12)
------------	-------------

5990 – Raspored usklad. troškova

(12) 97.733	97.733 (12a)
-------------	--------------

5950 – Povećanje proizvodnje u tijeku

(12a) 97.733	97.733 (15)
--------------	-------------

5960 – Smanjenje proizvodnje u tijeku

(15) 78.186,40	78.186,40 (13)
----------------	----------------

5956 – Povećanje vrijed. proizv. na skladištu

(13) 78.186,40	78.186,40 (16)
----------------	----------------

5966 – Smanjenje vrijed. proizv. na skladištu

(16) 52.125,23	52.125,23 (14a)
----------------	-----------------

5991 – Prijenos uskl. troškova

(14a) 52.125,23	
-----------------	--

Razred 5 - Neuskladištivi troškovi

<i>54011 – Amort.zg. uprav. i administracije</i>		
(6) 1.400	1.400	(17)

<i>54021 – Amortizacija uredske opreme</i>		
(6) 1.700	1.700	(17)

<i>5125 – Trošak el. energije u administraciji</i>		
(7) 1.000	1.000	(17)

<i>5541 – Trošak telefona</i>		
(7) 400	400	(17)

<i>5510 – Trošak reprezentacije</i>		
(7) 585	585	(17)

<i>550 – Trošak komunalnih usluga</i>		
(7) 200	200	(17)

<i>5202 – Trošak plaća u administraciji</i>		
(9a) 6.760	6.760	(17)

<i>5230 – Trošak službenog putovanja</i>		
(10) 5.800	5.800	(17)

<i>5993 – Raspored neuskladištivih troškova / troškova razdoblja</i>		
(17) 17.845		

--	--	--

--	--	--

--	--	--

Razred 6 -Prihodi

*6000 – Prihod od prodaje
učinaka*

	67.000 (14)
--	-------------

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

PRIMJER 2. Stanje na kontima imovine i izvora imovine poduzeća «XY» bilo je sljedeće:

0210	Zgrade uprave i administracije	80.000,00
0211	Tvorničke zgrade i radionice	220.000,00
0219	Ispravak vrijednosti građevinskih objekata	120.000,00
0220	Strojevi u pogonima i radionicama	180.000,00
0290	Ispravak vrijednosti postrojenja i strojeva	64.800,00
0222	Uredska oprema	20.000,00
02291	Ispravak vrijednosti uredske opreme	4.000,00
1010	Sirovine i materijal u skladištu (M1: 200 kom. po 85,00 i M2: 200 kom. po 72,00)	31.400,00
2000	Žiro-račun	75.000,00
2110	Potraživanja od kupaca za prodane proizvode	45.000,00
4130	Dugoročni bankovni krediti	80.000,00
340	Preneseni gubitak	10.000,00
300	Upisani temeljni kapital	392.600,00

Razred 0 – Stalna sredstva

0210 - Zgrade uprave i

administracije

S: 80.000,00

0211 - Tvorničke zgrade

S: 220.000,00

0219 – IV građ. objekata

120.000,00 :S

1.600 (7)

4.400 (7)

**0221 - Strojevi u pogonima i
radionicama**

S: 180.000,00

0291 – IV Strojeva

64.800,00 :S

21.600 (7)

0222 - Uredska oprema

S: 20.000,00

02991 – IV opreme

4.000 :S

4.000 (7)

Razred 1 - Zalihe

10100 – Zalihe sirovina i mat.

S: 31.400,00	68.300 (6)
(2) 44.900	27.815 (11)
(5) 11.850	
(9) 21.200	

110 – Proizvodnja u tijeku

(15) 31.423	
-------------	--

120 – Gotovi proizvodi

(16) 31.423	
-------------	--

--	--

--	--

--	--

Razred 2 – Novac i potraživanja

2000 – Žiro račun

S: 75.000,00	28.000 (4)
(1) 36.000	40.960 (10)
(17) 105.300	59.670 (17a)

270 – Ulazni PDV

(2) 7.633	
(5) 2.015	
(8) 986	
(9) 3.604	

2110 – Potraživanja od

kupaca

S: 45.000,00	36.000 (1)
(14) 131.625	105.300 (17)

Razred 3 – Kapital

350 – Akumulirani gubitak

S: 10.000,00	

300 – Upisani kapital

	392.600 :S

Razred 4 – Obveze

4130 – Dug. Bankovni kredit

(4) 25.000	80.000,00 :S
------------	--------------

432 – Obveze prema dobavljačima

(17a) 59.670	52.533 (2)
	13.865 (5)
	5.616,00 (8)
	819,00 (8)
	234 (8)
	351 (8)
	117 (8)
	24.804 (9)

4700 – Izlazni PDV

	19.125 (14)
--	-------------

4500 – Obveze za neto plaće

(10) 27.530	19.730 (3)
	7.800 (3a)

4510 – Obveze za poreze

(10) 1.200	800 (3)
	400 (3a)

4520 – Obveze za doprinose

(10) 12.230	9.670 (3)
	2.560 (3a)

Razred 5 –Uskladištivi troškovi

5110 – Trošak sirovina i materijala

(6) 68.300	96.115 (12)
(11) 27.815	

54010 – Amort. tvorničkih zgrada

(7) 4.400	4.400 (12)
-----------	------------

54020 – Amortizacija strojeva

(7) 21.600	21.600 (12)
------------	-------------

5120 – Trošak el. energije u proizvodnji

(8) 4.800,00	4.800 (12)
--------------	------------

5200 – Trošak plaća u proizvodnji

(3) 30.200	30.200 (12)
------------	-------------

5990 – Raspored usklad. troškova

(12) 157.115	157.115 (12a)
--------------	---------------

5950 – Povećanje proizvodnje u tijeku

(12a) 157.115	157.115 (15)
---------------	--------------

5960 – Smanjenje proizvodnje u tijeku

(15) 125.692	125.692 (13)
--------------	--------------

5956 – Povećanje vrijed. proizv. na skladištu

(13) 125.692	125.692 (16)
--------------	--------------

5966 – Smanjenje vrijed. proizv. na skladištu

(16) 94.269	94.269 (14a)
-------------	--------------

5991 – Prijenos uskl. troškova

(14a) 94.269	
--------------	--

Razred 5 – Neuskladištivi troškovi

54011 – Amort.zg. uprav. i

administracije

(7) 1.600	1.600 (18)
-----------	------------

54021 – Amortizacija uredske

opreme

(7) 4.000	4.000 (18)
-----------	------------

5125 – Trošak el. energije u

administraciji

(8) 700,00	700 (18)
------------	----------

5541 – Trošak telefona

(8) 200	200 (18)
---------	----------

5510 – Trošak reprezentacije

(8) 351,00	351 (18)
------------	----------

**550 – Trošak komunalnih
usluga**

(8) 100,00	100 (18)
------------	----------

5202 – Trošak plaća u

administraciji

(3a) 10.760	10.760 (18)
-------------	-------------

561 - Rashodi od kamata

(4) 3.000	3.000 (18)
-----------	------------

5993 – Raspored

**neuskladištivih troškova / troškova
razdoblja**

(18) 17.711	
-------------	--

Razred 6 -Prihodi

6000 – Prihod od prodaje

učinaka

	112.500 (14)		

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
200	85,00	17.000,00	200	85,00	17.000,00
350	86,00	30.100,00	300	86,00	25.800,00
50	87,00	4.350,00			
600		51.450,00	500		42.800,00

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
200	72,00	14.400,00	200	72,00	14.400,00
200	74,00	14.800,00	150	74,00	11.100,00
100	75,00	7.500,00			
500		36.700,00	350		25.500,00

FIFO: 42.800 + 25.500 = 68.300

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
50	86,00	4.300,00	50	86,00	4.300,00
50	87,00	4.350,00	50	87,00	4.350,00
150	90,00	13.500,00	50	90,00	4.500,00
250		22.150,00	150		13.150,00

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
50	74,00	3.700,00	50	74,00	3.700,00
100	75,00	7.500,00	100	75,00	7.500,00
100	77,00	7.700,00	45	77,00	3.465,00
250		18.900,00	195		14.665,00

FIFO: 13.150,00 + 14.665,00 = 27.815

PRIMJER ZADATKA - KNJIŽENJE KROZ DNEVNIK

a) Proknjiži kroz dnevnik sljedeće poslovne promjene:

- 1) Primljena je faktura dobavljača za nabavku stroja u vrijednosti 10.000 + 1.700 PDV-a.
- 2) Primljena je faktura za prijevoz stroja na 2.000 + 340 PDV-a.
- 3) Stroj je stavljen u funkciju 10.05.2012. a procijenjeni vijek upotrebe stroja je 4 godine. Obračunajte amortizaciju za
 - a) 2012. god
 - b) 2013.god,
 - c) 2014god.,
 - d) 2015god.
 - e) 2016 god.

b)Odgovori

Neamortizirana vrijednost stroja na dan 31.12.2012 iznosi _____,a
31.12.2013 _____.

Tbr	O P I S	KONTO	IZNOS	
			Duguje	Potražuje
1.	Faktura dobavljača za isporučeni stroj Vrijednost stroja – investicije u tijeku Ulzani PDV	43241 0252 2700	10.000,00 1.700,00	11.700,00
2.	Faktura za prijevoz stroja: Investicije u tijeku Ulazni PDV	4322 0252 2700	2.000,00 340,00	2.340
3.	Stroj je aktiviran	0252 0221	12.000,00	12.000,00
3a.	Ispravka vrijednosti stroja 2012 Trošak amortizacije stroja 2012	0291 54020	1.750,00	1.750,00
3b	Ispravka vrijednosti stroja 2013 Trošak amortizacije stroja 2013	0291 54020	3.000,00	3.000,00
3c	Ispravka vrijednosti stroja 2014 Trošak amortizacije stroja 2014	0291 54020	3.000,00	3.000,00
3d	Ispravka vrijednosti stroja 2015 Trošak amortizacije stroja 2015	0291 54020	3.000,00	3.000,00
3e	Ispravka vrijednosti stroja 2016 Trošak amortizacije stroja 2016	0291 54020	3.000,00	1.250,00

Neamortizirana vrijednost stroja na dan 31.12.2012 iznosi 10.250 (12.000 – 1.750), a 31.12.2013. godine 7.250 KM (12.000 – 4.750).

PRIMJER 3

0210	Zgrade uprave i administracije	75.000,00
0211	Tvorničke zgrade i radionice	200.000,00
0219	Ispravak vrijednosti građevinskih objekata	170.000,00
0220	Strojevi u pogonima i radionicama	180.000,00
0290	Ispravak vrijednosti postrojenja i strojeva	85.000,00
0222	Uredska oprema	25.000,00
02291	Ispravak vrijednosti uredske opreme	10.000,00
1010	Sirovine i materijal u skladištu (M1: 200 kom. po 85,00 i M2: 200 kom. po 72,00)	31.400,00
2000	Žiro-račun	80.000,00
2110	Potraživanja od kupaca za prodane proizvode	30.000,00
4130	Dugoročni bankovni krediti	80.000,00
340	Preneseni gubitak	10.000,00
300	Upisani temeljni kapital	

Razred 0 – Stalna sredstva

0210 - Zgrade uprave i

administracije

S: 75.000,00

0211 - Tvorničke zgrade

S: 200.000,00

*0221 - Strojevi u pogonima i
radionicama*

S: 180.000,00

0222 - Uredska oprema

S: 25.000,00

170.000 :S

750 (6)

2.000 (6)

85.000,00 :S

10.800 (6)

10.000,00 :S

2.500 (6)

Razred 1 - Zalihe

10100 – Zalihe sirovina i mat.

S: 31.400	72.275 (5)
(2) 44.525	25.550 (9)
(4) 11.800	
(8) 21.100	

110 – Proizvodnja u tijeku

(13) 27.139	
-------------	--

120 – Gotovi proizvodi

(14) 27.139	
-------------	--

--	--

--	--

--	--

Razred 2 – Novac i potraživanja

2000 – Žiro račun

S: 80.000,00

(1) 27.000

2110 – Potraživanja od

kupaca

S: 30.000

(12) 112.320

27.000 (1)

2191 – IV potraživanja od

kup.

270 – Ulazni PDV

(2) 7.570

(4) 2.006

(7) 816

(7) 119

(7) 34

(7) 17

(8) 3.587

Razred 3 – Kapital

350 – Akumulirani gubitak

S: 10.000,00

300 – Upisani kapital

266.400 :S

Razred 4 – Obveze

4130 – Dug. Bankovni kredit

	80.000,00 :S
--	--------------

432 – Obveze prema dobavljačima

52.095 (2)
13.806 (4)
5.616 (7)
819 (7)
234 (7)
351 (7)
117 (7)
24.687 (8)

4700 – Izlazni PDV

16.320 (12)

4500 – Obveze za neto plaće

12.000 (3)
4.000 (3a)

4510 – Obveze za poreze

600 (3)
200 (3a)

4520 – Obveze za doprinose

7.670 (3)
2.560 (3a)

Razred 5 –Uskladištivi troškovi

5110 – Trošak sirovina i

materijala

(5) 72.275	97.825 (10)
(9) 25.550	

54010 – Amort. tvorničkih zgrada

(6) 2.000	2.000 (10)
-----------	------------

54020 – Amortizacija strojeva

(6) 10.800	10.8000 (10)
------------	--------------

5120 – Trošak el. energije u

proizvodnji

(7) 4.800	4.800 (10)
-----------	------------

5200 – Trošak plaća u proizvodnji

(3) 20.270	20.270 (10)
------------	-------------

5990 – Raspored usklad. troškova

(10) 1365.695	135.695 (10a)
---------------	---------------

5950 – Povećanje proizvodnje u

tijeku

(10a) 135.695	135.695 (13)
---------------	--------------

5960 – Smanjenje proizvodnje u

tijeku

(13) 108.556	108.556 (11)
--------------	--------------

5956 – Povećanje vrijed. proizv.

na skladištu

(11) 108.556	108.556 (14)
--------------	--------------

5966 – Smanjenje vrijed. proizv. na skladištu

(14) 81.417	81.417 (12a)
-------------	--------------

5991 – Prijenos uskl. troškova

(12a) 81.417	
--------------	--

Razred 5 – Neuskladištivi troškovi

54011 – Amort.zg. uprav. i

administracije

(6) 750	750 (15)
---------	----------

54021 – Amortizacija uredske

opreme

(6) 2.500	2.500 (15)
-----------	------------

5125 – Trošak el. energije u

administraciji

(7) 700	700 (15)
---------	----------

5541 – Trošak telefona

(7) 200	200 (15)
---------	----------

5510 – Trošak reprezentacije

(7) 351	351 (15)
---------	----------

**550 – Trošak komunalnih
usluga**

(7) 100	100 (15)
---------	----------

**5202 – Trošak plaća u
administraciji**

(3a) 6.760	6.760 (15)
------------	------------

**5993 – Raspored
neuskladištivih troškova /
troškova razdoblja**

(15) 11.361	
-------------	--

--	--

--	--

--	--

--	--

Razred 6 -Prihodi

6000 – Prihod od prodaje

učinaka

96.000 (12)

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
200	85,00	17.000,00	200	85,00	17.000,00
350	85,50	29.925,00	350	85,50	29.925,00
50	87,00	4.350,00			
600		51.275,00	550		46.925,00

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
200	72,00	14.400,00	200	72,00	14.400,00
200	73,00	14.600,00	150	73,00	10.950,00
100	74,50	7.450,00			
500		36.450,00	350		25.350,00

$$M1+M2 = 46.925,00 + 25.350,00 = 72.275,00$$

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
50	87,00	4.350,00	50	87,00	4.350,00
150	90,00	13.500,00	70	90,00	6.300,00
200		17.850,00	120		10.650,00

ULAZ ZALIHA			IZLAZ ZALIHA		
Kom.	Cijena	Vrijednost	Kom.	Cijena	Vrijednost
50	73,00	3.650,00	50	73,00	3.650,00
100	74,50	7.450,00	100	74,50	7.450,00
100	76,00	7.600,00	50	76	3.800,00
250			200		14.900,00

$$M1+M2 = 10.650,00 + 14.900,00 = 25.550,00$$